Quaderns de Vilaniu, 56: 37–40 (2009)

EL MAUSOLEU ROMÀ D'ALCOVER

Carlos Sentís Carazo

Paraules clau: Mausoleu, *opus caementicium,* abocador.

Resum: La localització d'un mausoleu romà de finals del segle II dC ens mostra la importància del món funerari romà a les terres de l'Alt Camp. Així mateix, ens dona idea de la rellevància d'una via romana propera, ja que aquestes construccions funeràries se situen a la vora de les vies terrestres més importants per tal de demostrar a tothom el dol de la família i el record dels seus avantpassats.

Abstract: The finding of a Roman mausoleum from the end of the IInd century AD show us the importance of the Roman funerary world in the land of Alt Camp. In the same way it hint at the importance of the neighbouring Roman way because these funerary constructions are located near the most important roads in order to prove to everybody the relevance of the family and the memory of its ancestors.

Introducció

La localització de les restes arqueològiques es va realitzar arran de la construcció del polígon industrial Roques Roges II al municipi d'Alcover (Alt Camp).

El resultat més interessant de la intervenció arqueològica va ser la localització d'una estructura quadrangular (4 x 4 m) identificada com un mausoleu, possiblement associat a la vil·la romana del Mas de Gassol (urbanització Mas de Gassol, Alcover), situada a un quilòmetre de distància.

Vista general del mausoleu d'Alcover (C. Sentís).

En aquest jaciment, d'altra banda, s'hi va documentar un abocador associat al mausoleu amb abundant material ceràmic. Els materials recuperats se situen cronològicament entre el segle I aC i el II dC, data que suposa l'inici de la construcció del mausoleu.

El mausoleu està format estructuralment per una base d'*opus caementicium* (aparell d'època romana, barreja de pedra amb morter)[1] bastida *a sacco*[2] sobre una fonamentació formada per un rebliment de pedres irregulars i materials ceràmics provinents d'un abocador situat just al costat, que es van emprar per tal d'anivellar el terreny i que va servir de base al monument funerari. Aquest nivell de fonamentació està format amb una part de l'abocador, si bé és cert que els nivells de fonamentació del mausoleu van ser compactats per donar un fort suport a l'estructura funerària. El sistema de construcció del mausoleu és el següent: a partir de la base abans comentada, es va realitzar mitjançant el sistema d'encofrat una caixa d'*opus caementicium* de quatre per quatre metres de llarg, aproximadament, i mig metre

[1] AADD (2002). *Diccionari d'arqueologia*. Barcelona.
[2] J. Menchón (2000).

d'ample, la qual va ser bastida *a sacco* (Menchón 2000), ja que no es troben zones d'unió que delimitin els diversos murs de l'encofrat. En aquesta estructura s'hi observen les marques de les fustes de l'encofrat en l'enlluït exterior de l'estructura, i deixava al centre un buit que s'anava reomplint alternativament amb un farciment de pedra amb morter de calç i ceràmica d'una cronologia coetània a l'amortització de l'abocador. D'altra banda, desconeixem l'existència d'altres elements decoratius o estructurals del mausoleu.

L'abocador, per la seva banda, va posar al descobert abundants materials ceràmics amb una cronologia al llarg de tres segles entre el segle I aC i finals del segle II dC, moment en el qual es va iniciar la construcció del mausoleu.

L'excavació no va permetre documentar enterraments associats a l'estructura del mausoleu ni dintre ni fora, la qual cosa ens dóna la hipòtesi que només se'n troben a la base del monument funerari.

Conclusions

D'una banda, s'ha documentat la planta d'una estructura, de quatre per quatre metres, aproximadament, que forma una estructura quadrada. Aquesta estructura s'identifica amb un monument funerari tipus mausoleu i es construeix amb la tècnica de l'encofrat, en *opus caementicium* (material constructiu romà) i bastida *a sacco*. Per la seva ubicació, es retalla el terreny natural en una banda; en les altres façanes es realitza una petita rasa de fonamentació. En la base de l'estructura hi hem documentat una fonamentació de terra piconada amb pedres irregulars i abundant material ceràmic que forma part d'un abocador situat just al costat i del qual van ser aprofitats com a materials de fonamentació del mausoleu.

L'abocador conté abundant material ceràmic amb una cronologia entre el segle I aC i finals del segle II dC, data d'amortització final de l'abocador i inici de la construcció del mausoleu. Entre els materials recuperats, tenim principalment vaixella de taula com a parets fines, roig intern pompeià, terra sigil·lada hispànica llisa i decorada, àmfora tarraconense i vaixella de cuina.

Dintre de la terra sigil·lada hispànica llisa, hem documentat ceràmiques amb el segell del forn de fabricació. Aquests segells són els següents:

Forma Drag. 24-25,	OF COC
Forma Drag. 24-25,	EX·V·T
Forma Drag. 15/17,	OF VIAIS
Fons,	RUTAEN

Bibliografia

Carreté, J. M.; Keay, S. J.; Millet, M. (1995). *A roman provincial capital and its hinterland. The survey of the territory of Tarragona, Spain, 1985-1990*. Ann Arbor.

KEAY, S. J.; CARRETÉ, J. M.; MILLET, M. (1989). "Ciutat i camp en el món rural: les prospeccions a l'Ager Tarraconensis" *Tribuna d'Arqueologia 1988-1989*. Barcelona, p. 121-129.

LÓPEZ, J.; PIÑOL, L. (1995). "El món funerari en època tardana al Camp de Tarragona: la Barquera (Perafort) i Mas de Gassol (Alcover)". *Citerior* (Tarragona) 1, p. 173-188.

MASSÓ, J. (1990). "Notes per a l'estudi del poblament d'època romana en el terme de la Selva del Camp", *Butlletí del Centre d'Estudis Selvatà* (la Selva del Camp) 1, p. 11-38.

—— (1997): "Alcover i la romanització del Camp de Tarragona". *Alcover, una història*. Alcover: Centre d'Estudis Alcoverencs, p. 33-52.

MENCHÓN, J. (2000). "Intervenció arqueològica al camí de la platja dels Cossis (Tarragona)". *Tàrraco 99. Arqueologia d'una capital provincial romana, Tarragona*, 3. Tarragona: Documents d'Arqueologia Clàssica, p. 181-187.

PIÑOL, L.; VERGÉS, J. M. (1991). "La necròpolis de Mas de Gassol (Alcover)". Memòria d'excavació lliurada al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, inèdita.

SANMARTÍ, J. (1984). "Edificis sepulcrals dels Països Catalans, Aragó i Múrcia", *Fonaments* 4, p. 87-160.